

Marek Jedziniak, Piotr Pelczar

Erkowe déjà vu – uzupełnienie

W październikowym numerze opisaliśmy nalepkę polecenia z aktualnej korespondencji, przypominającą nalepki stosowane w latach 2006-2011 [1]. Dotarł do nas kolejny list polecony od tego samego nadawcy, na którym umieszczona jest analogiczna nalepka.

Wykazuje ona różnicę umiejscowienia wszystkich wydrukowanych elementów na etykiecie – są one przesunięte w lewo w stosunku do waloru opisanego poprzednio (il. 1). Takie same są natomiast odległości pomiędzy czerwoną literą „R”, kodem kreskowym i numerem przesyłki. Świadczy to o tym, że obie barwy są drukowane w tym samym procesie, prawdopodobnie w jednym przebiegu przez drukarkę. Odpada zatem hipoteza, że erki są sporządzane przez nadruk kodu kreskowego i numeru przesyłki na etykietach z wydrukowaną wcześniej czerwoną literą „R”.

Zmiany położenia nadruku na etykiecie świadczą najpewniej o tym, że nalepki są sporządzane bezpośrednio w kancelarii nadawcy, a jego umiejscowienie jest uzależnione od tego, jak papier zostanie podany do mechanizmu drukującego.

Potwierdzać to może też połysk, jakim odznacza się farba użyta do sporządzenia erek, dla obu barw. Jest on charakterystyczny dla druku utrwalanego termicznie, co może wskazywać, że wykonano je za pomocą drukarki bądź kopiarki laserowej, w której proszek stałego toneru umieszczony na papierze jest z nim wiązany poprzez stopienie na skutek silnego wygrzania w końcowej fazie procesu.

Dziękujemy Stefanowi Jakucewiczowi za konsultację.



il. 1. Nalepka polecenia na liście z Łodzi z 20 sierpnia 2025 r. (u góry) i z 27 września 2025 r. (u dołu).

1. Jedziniak M., Pelczar P., Erkowe déjà vu, *Filatel.pl*, nr 10/2025, s. 745.



Ciąg dalszy z (4) w *Filatel.pl* nr 11/2025 s. 848-850.

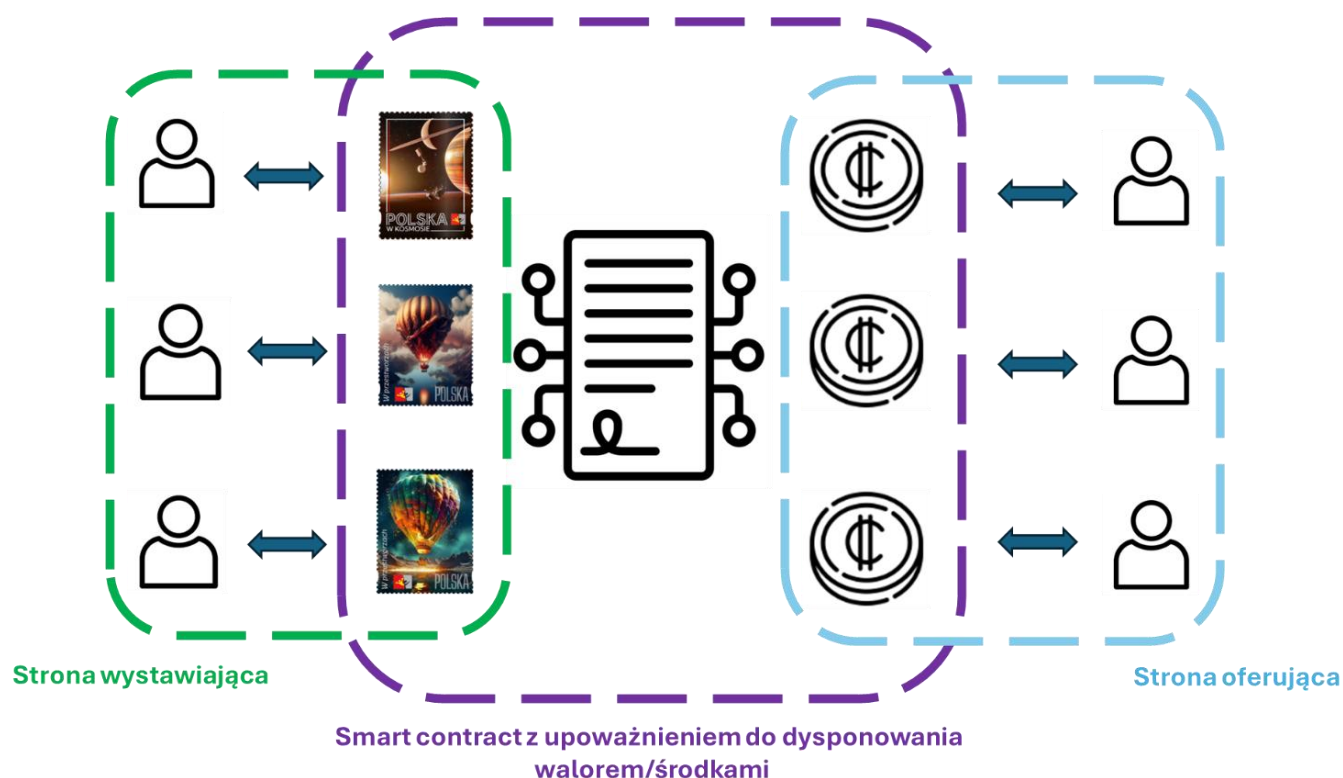
Bartłomiej Fedorczyk, Grzegorz Lech

Dobre praktyki kryptofilatelistyki (5)

Kolejna odsłona niniejszego cyklu dobrych praktyk będzie poświęcona aspektom rynków wtórnych. Kryptowalory są wydawane przez narodowych emitentów pocztowych w limitowanych nakładach, a w związku z tym zapasy w oficjalnych sklepach szybko się wyczerpują. Stosunkowo często występuje sytuacja, że kryptofilatelista staje przed trudnym zadaniem odnalezienia poszukiwanego kryptowaloru do uzupełnienia swojej kolekcji, czego nie ułatwia fakt, że niektóre kryptowalory są bardzo rzadkie, bo mają tysięczne lub nawet kilkusetne nakłady. Oczywiście nieocenionymi są w tym wypadku giełdy i wystawy, a także spotkania wymienne organizowane w gronie kolekcjonerów. Niestety, kryptofilatelistyka jest jeszcze stosunkowo młodą dziedziną, więc nie istnieją jeszcze odpowiednie dedykowane stricte tej tematyce narzędzia ułatwiające obrót walorów pomiędzy kolekcjonerami. Polski Związek Kryptofilatelistów identyfikuje te potrzeby i planuje podjąć

stosowne działania w celu poszerzenia arsenału dostępnych metod i stworzenie nowych możliwości kontaktu pomiędzy kryptofilatelistami. Kolejną istotną częścią życia rynków wtórnych są internetowe portale aukcyjno-sprzedażowe. Wśród nich należy wyróżnić wyspecjalizowaną platformę dedykowaną kolekcjonerom, na której znajdziemy wiele aukcji i ofert kupna zarówno walorów filatelistycznych, jak i kryptofilatelistycznych z całego świata [1].

W tym momencie moglibyśmy zakończyć nasze opracowanie, gdyby nie fakt, że domena cyfrowa daje kryptowalorom dodatkowy wymiar. Już sam ten fakt powoduje rozszczępienie wśród kolekcjonerów, którzy w sensie ogólnym zbierają to samo. Istnieje wiele podejść do kolekcjonowania kryptowalorów; identyfikujemy osoby zbierające same bloki kryptoznaczków oraz osoby, które odwrotnie, zbierają samo NFT, a także osoby, które zbierają komplementarne zestawy bloku i przypisanego do niego NFT. Czy ta różnorodność się utrzyma, czy któraś z form zdominuje pozostałe, będziemy z ciekawością i bacznie to monitorować.



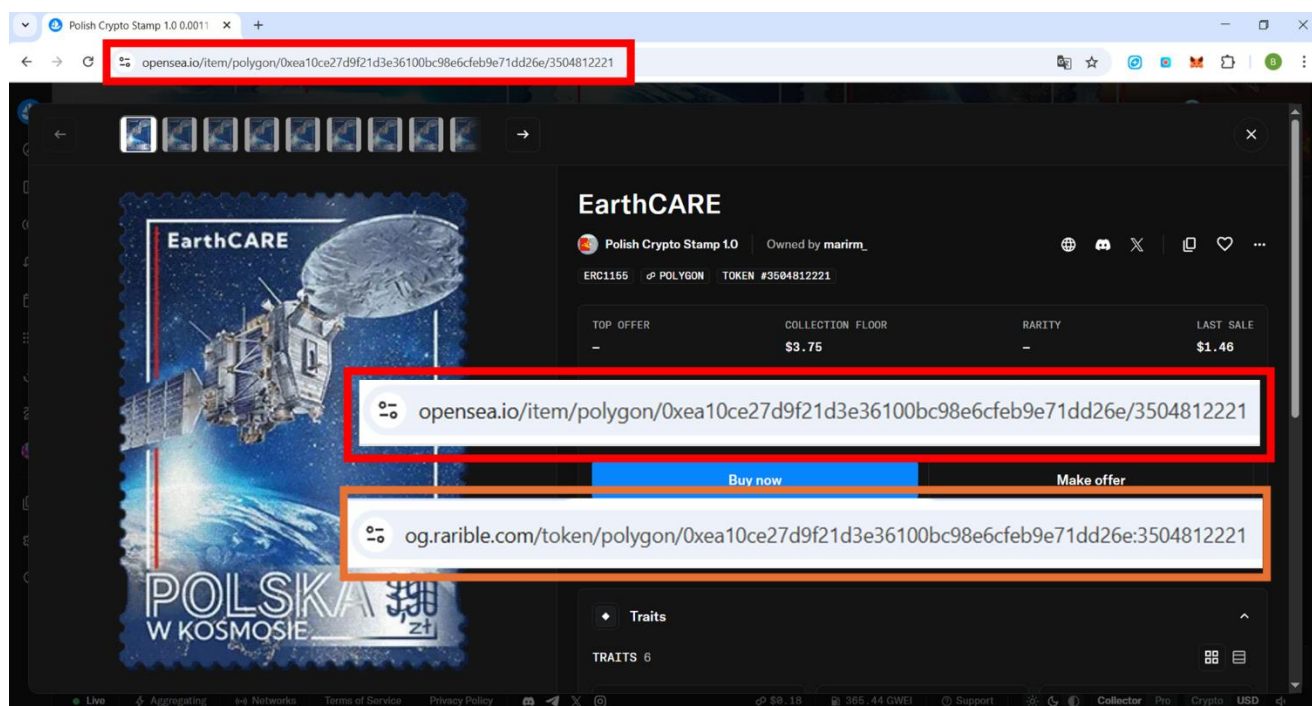
il. 1. Schemat działania smart contract. Użytkownicy udzielają odpowiednich zgód na użycie walorów/środków przez określony czas w sytuacji wypełnienia zdefiniowanych kryteriów cenowych. Do momentu transakcji walory/środki są obecne na portfelach użytkowników – nie są przechowywane przez smart contract. Jeśli oferty uczestników rynku są zgodne, to wykonana jest automatyczna transakcja wymiany.

Niektóre kryptoznaczkiki istnieją jedynie w formie cyfrowej [2] (NFT lub innej), więc dość ciężko (aczkolwiek nie niemożliwie) jest wystawić NFT na rynek wtórny przy użyciu wcześniej przytoczonych platform. Do tego celu, jakim jest wystawienie NFT na rynku wtórnym, znakomicie nadają się platformy działające w ramach sieci *blockchain*. Pełnią one rolę niejako domu aukcyjnego, który przyjmuje dany walor (NFT) w komis. Od strony technicznej centrum operacyjne i rolę właściciela domu aukcyjnego pełni *smart contract*, czyli protokół, który automatycznie obsługuje rynek (il. 1). Strona wystawiająca walor udziela zgody dla *smart contract* na sprzedaż waloru po ustalonej cenie i definiuje przez jaki czas zgoda będzie utrzymywana w mocy. Jeśli w tym zdefiniowanym czasie pojawi się strona kupująca, która zaakceptuje cenę, to transakcja odbędzie się automatycznie, a *smart contract* przeniesie NFT między adresami, pobierając niewielką prowizję od ceny sprzedaży. Opłat dokonuje się w wybranym tokenie i mogą to być wcześniej już wprowadzone dla Czytelnika tokeny WETH, ETH lub POL [3]. Można by rzec, że to w zasadzie zwykły dom aukcyjny, tylko w świecie cyfrowym, jednak istnieje jedna rzecz, która daje ogromne możliwości. Mamy na myśli możliwość składania ofert na zakup waloru, który nie jest

wystawiony do sprzedaży. Z uwagi na fakt, że *blockchain* jest transparentny i publiczny, to mamy pełny dostęp do wszystkich walorów z danej kolekcji, a jeśli jakiś konkretny walor szczególnie nas interesuje, to możemy z pominięciem pośredników i skracając czas poszukiwań zlecić przez *smart contract* złożenie oferty aktualnemu właścicielowi. Oczywiście właściciel musi zauważyć tę ofertę, żeby móc ją zaakceptować, a jeśli nie planuje sprzedawać, to nie zagląda na strony dedykowane rynkom wtórnym. To jest jedna z przeszkód, którą PZKF identyfikuje i planuje stworzyć odpowiednie rozwiązania na poziomie tworzonej społeczności kolekcjonerskiej, zrzeszonej w stowarzyszeniu.

W tym wstępie zarysowaliśmy w sposób ogólny jakie mamy możliwości, by uczestniczyć w rynkach wtórnych, więc przejdziemy do szczegółowego przedstawienia dostępnych platform funkcjonujących w ramach sieci *blockchain*, które oferują rynki wtórne dla światowych kolekcji kryptofilatelistycznych.

W ocenie autorów najbardziej znaną giełdą NFT jest OpenSea - <https://opensea.io/>, która oferuje możliwie szeroki zakres tematyk, włącznie z rozpowszechnionymi w prasie obrazkami kamieni za setki tysięcy USD, które są najprawdopodobniej pierwszym skojarzeniem każdej osoby, która coś o NFT usłyszała, lecz nie znalazła czasu, by wiedzę swoją w tym obszarze pogłębić. OpenSea operuje na wielu sieciach *blockchain*, a więc zarówno na Ethereum Mainnet oraz Polygon POS, które są najczęściej używane przez kryptofilatelistów. Posiada ona pewien mankament, otóż po jej przebudowie zniknęła możliwość wnoszenia ofert i płacenia za walory w tokenie POL na sieci Polygon POS, a zamiast tego używany jest token WETH. Dla kontrastu, przedstawimy przykład innej nieco mniejszej giełdy, Rarible - <https://og.rarible.com/>, która utrzymała *status quo* i dokonuje operacji (składanie ofert, kupowanie po cenie oferty) na sieci Polygon POS przy użyciu tokenów POL, a także WETH. Jako suplement do niniejszego artykułu publikujemy stosowne filmy instruktażowe dotyczące poruszania się po stronie i podstawowej obsługi jej funkcjonalności związanej z operacjami na rynku wtórnym [4].



il. 2. Format linków odczytywanych z okna przeglądarki internetowej dla giełd OpenSea oraz Rarible. W obu przykładach przedstawiono NFT kolekcji „Polska w Kosmosie” token ID 3504812221. Per analogiam można zmieniać adres linku w miejscach na adres kontraktu oraz token ID, by wyświetlić dowolny walor z jakiegokolwiek kolekcji.

To, na co trzeba szczególnie zwracać uwagę, to fakt istnienia na tego typu platformach kolekcji, które są fałszywe. Społeczność kryptofilatelistów w sposób kolektywny ustawicznie raportuje fałszywe kolekcje do operatorów giełd NFT, lecz wciąż pojawiają się nowe podróbki. To co kryptofilatelista może zrobić, by uchronić się przed takimi przykrymi

niespodziankami, to odpowiednia edukacja. Należy zawsze sprawdzać link strony w przeglądarce internetowej. Każdy link czy to na OpenSea, czy na Rarible jest dość charakterystyczny i można z niego odczytać adres kontraktu, o którym pisaliśmy wcześniej [5]. Należy odszukać w rzetelnych źródłach (np. strona www.pzkf.pl) oficjalny adres kontraktu i porównać go z ciągiem znaków odczytanym z linku w oknie przeglądarki internetowej (il. 2).

Zarówno OpenSea jak i Rarible są giełdami NFT obracającymi w większości tymi NFT, które podlegają bardzo intensywnym spekulacjom rynkowym. Ilość treści jest bardzo duża, a przez to istnieje dodatkowe ryzyko powodowane pojawiającymi się fałszywymi kolekcjami.

W niedługim czasie udostępniona zostanie nowa giełda NFT Dardion - <https://dardion.com/>, która w przeciwieństwie do dwóch poprzednich kładzie większy nacisk na kolekcjonerstwo oraz kryptofilatelistykę. Czekamy na premierę nowej strony giełdy wraz z jej ciekawymi funkcjonalnościami, która powinna odbyć się do końca roku 2025.

Liczymy, że przedstawiona tu wiedza znacząco obniży próg wejścia w ten bardzo ciekawy i wciągający obszar, jakim jest szeroko rozumiana kryptofilatelistyka, a także unaoczní, że sieci *blockchain* służą do skracania dystansu między nami kolekcjonerami.



1. Delcampe, https://www.delcampe.net/en_GB/collectables/, dostęp 16.11.2025 r.
2. Taxonomy of digital philatelic products, <https://www.upu.int/en/Universal-Postal-Union/Activities/Digital-Services/Taxonomy-of-digital-philatelic-products>, dostęp 16.11.2025 r.
3. Fedorczyk B., Lech G., Dobre praktyki kryptofilatelistyki (3), *Filatel.pl*, nr 10/2025, s. 760-762.
4. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLIM08kTrI-XdvC4YFIJY6YoCXnAnDD7ow>, materiał zostanie opublikowany w pierwszych dniach grudnia 2026 r.
5. Fedorczyk B., Lech G., Dobre praktyki kryptofilatelistyki (4), *Filatel.pl*, nr 11/2025, s. 848-850

Ciąg dalszy (6) w *Filatel.pl* nr 1/2026.



Zdrowych i Wesołych Świąt
życzy Redakcja

Filatel.pl

Kartkę narysowało Google Gemini